

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

Моделі розвитку соціально-економічних систем

Розробник: Миколенко Інна Григорівна, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., доцент

Полтава 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформації про розробника

Назва дисципліни	Назва навчальної дисципліни	Моделі розвитку соціально-економічних систем
Місце в навчальному здобувача вищої освіти	Місце в індивідуальному навчальному плані	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва підрозділу	Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника	Контактні дані розробника	Викладач: Миколенко Інна, доктор економічних наук, доцент Контакти: ауд. 474, навчальний корпус № 4, e-mail: inna.mykolenko@pdaa.edu.ua , тел. (0532)56-98-24, https://www.pdaa.edu.ua/people/mykolenko-inna-grygorivna
Рівень вищої освіти	Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність Освітня програма	Спеціальність Освітня програма	051 Економіка ОПП Економіка підприємства
Попередні вивчення дисципліни	Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Стратегії розвитку соціально-економічних систем, Підготовка кваліфікаційної роботи.

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у студентів розуміння особливостей організації і функціонування соціально-економічних систем та можливих моделей їх розвитку.

Основні завдання навчальної дисципліни: з'ясувати сутність соціально-економічних систем та їх специфіку; дати загальну характеристику соціально-економічних систем і їх моделей; визначити функціональні особливості кооперативних систем та існуючих моделей таких систем; обґрунтувати значення кооперативних систем для сучасної економіки України; спрогнозувати перспективи розвитку соціально-економічних систем в Україні.

Компетентності для здобувачів вищої освіти 051Екон_мд_2022:

загальні:

ЗК 2.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 7.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

фахові:

СК 5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК 6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК 10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН 14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

Методи навчання:

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- за джерелом знань:

МН 1 – словесні методи: лекція; розповідь-пояснення;
МН 2 – наочні методи: демонстрування; спостереження;
МН 3 – практичні методи: практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: підготовка реферату (доповіді);

- за ступенем керівництва:

МНСР 1 – методи самостійної роботи вдома: усні та письмові домашні завдання; завдання самостійної роботи;

МНСР 2 – робота під керівництвом викладача: самостійна робота; розв'язування задач; виконання практичних завдань.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

МСМ 1 – методи формування пізнавальних інтересів: навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації;

МСМ 2 – методи стимулювання і мотивації обов'язку і відповідальності: роз'яснення мети навчального предмета; оперативний контроль; вказування на недоліки, зауваження

Інноваційні методи навчання:

МНІЗ – інтерактивні методи: дискусії, диспути; мозковий штурм

МНІ 4 – комп'ютерні і мультимедійні методи – дистанційне навчання

Програма та структура навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність, структура, типи та моделі соціально-економічних систем.

Економічна система. Типи сучасних економічних систем. Реформування відносин власності в процесі переходу від економічної системи командно-адміністративного типу до ринкового типу. Засади сталого розвитку потенціалу соціально-економічних систем у сучасних умовах. Сутність поняття «економічна система». Основні властивості економічних систем. Погляди П. Самуельсона на економічну систему. Структурні елементи економічної системи. Типи економічних систем. Сутність поняття «соціальна система». Особливості соціальної системи. Економічна модель та її особливості. Форми представлення економічних моделей. Види економічних моделей.

Тема 2. Теоретичні основи розвитку соціально-економічних систем.

Сутність та принципи економічного розвитку. Соціально-історичні типи економічного розвитку соціально-економічних систем. Відмежований розвиток, що спирається на динаміку внутрішнього ринку. Асоціативний експортно-орієнтований розвиток. Асоціативно-роз'єднувальний розвиток. Дисоціуючий державно-капіталістичний розвиток. Дисоціуючий державносоціалістичний розвиток. Відкладений розвиток. Чинники економічного розвитку. Моделі та форми економічного розвитку. Модель лінійних стадій розвитку (модель зростання), теорія структурних перетворень; теорія зовнішньої; неокласична модель вільного ринку; теорія ендогенного зростання. Динаміка економічного розвитку. Цикли розвитку системи, їх класифікація. Ресурси економічного зростання. Економічне зростання й добробут.

Сутність поняття моделювання розвитку соціально-економічних систем. Поняття соціально-економічних систем. Методи дослідження і моделювання соціально-економічних систем. Етапи економіко-математичного моделювання. Класифікація економіко-математичних методів і моделей. Основні властивості економічних систем. Погляди П. Самуельсона на економічну систему. Структурні елементи економічної системи. Типи економічних систем. Сутність поняття «соціальна система». Особливості соціальної системи. Економічна модель та її особливості. Форми представлення економічних моделей. Види економічних моделей.

Тема 3. Моделювання в управлінні соціально-економічними системами із застосуванням теорії ігор

Предмет і основні поняття теорії ігор. Класифікація ігор. Поняття стратегії і рішення гри. Прийняття рішень на основі критеріїв рівноваги в домінуючих стратегіях, «max-min», Севіджа, Гурвіца, Неша, Паретто, Штакельберга. Ігри з несуперечливими інтересами.

Застосування теорії ігор для оптимізації управлінських рішень щодо розвитку соціально-економічних систем.

Тема 4. Класифікація економічних систем та моделей

Класифікація економічних систем за технологічним способом виробництва, рівнем розвитку продуктивних сил. Ринкові та адміністративно-командні системи. Класифікація економіко-математичних моделей.

Тема 5. Актуальні проблеми моделювання сучасних соціально-економічних систем.

Процеси моделювання складних економічних систем. Моделювання структури соціально-економічної системи. Організаційна модель (організаційна структура системи). Функціональна модель. Інформаційна модель.

Тема 6. Стратегії розвитку соціально-економічних систем.

Умови функціонування соціально-економічних систем. Прогнозування соціально-економічного розвитку національної економіки в умовах нестабільності. Удосконалення управління соціо-еколого-економічними системами.

Тема 7. Планування, прогнозування та контроль в управлінні розвитком соціально-економічних систем.

Еволюція прогнозування розвитку соціально-економічних процесів. Методи і моделі прогнозування розвитку соціально-економічних систем. Стратегічне планування розвитку соціально-економічних систем. Проблеми України на шляху до соціальної ринкової економіки. Концепція і можливості реалізації конкурентної політики в Україні. Тіньовий ринок України: проблема і можливості її усунення в контексті розвитку соціально-економічних систем. Малі та середні підприємства у соціальній ринковій економіці: значення та можливості підтримки.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Для здобувачів вищої освіти 051Екон_мд_2022

Назва тем	Кількість годин			
	Денна форма навчання 051Екон_мд_2022			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Сутність, структура, типи та моделі соціально-економічних систем.	9	2	2	5
Тема 2. Теоретичні основи розвитку соціально-економічних систем.	9	2	2	5
Тема 3. Моделювання в управлінні соціально-економічними системами із застосуванням теорії ігор	14	2	2	10
Тема 4. Класифікація економічних систем та моделей	14	2	2	10
Тема 5. Актуальні проблеми моделювання сучасних соціально-економічних систем.	14	2	2	10
Тема 6. Стратегії розвитку соціально-економічних систем.	14	2	2	10
Тема 7. Планування, прогнозування та контроль в управлінні розвитком соціально-економічних систем.	16	4	2	10
Усього годин	90	16	14	60

Для здобувачів вищої освіти 051Екон_мз_2022[1](л.н.)

Назва тем	Кількість годин			
	Заочна форма навчання 051Екон_мз_2022[1](л.н.)			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Сутність, структура, типи та моделі соціально-економічних систем.	12	2		10
Тема 2. Теоретичні основи розвитку соціально-економічних систем.	14	2	2	10
Тема 3. Моделювання в управлінні соціально-економічними системами із	16	2	2	12

застосуванням теорії ігор				
Тема 4. Класифікація економічних систем та моделей	12			12
Тема 5. Актуальні проблеми моделювання сучасних соціально-економічних систем.	12			12
Тема 6. Стратегії розвитку соціально-економічних систем.	12			12
Тема 7. Планування, прогнозування та контроль в управлінні розвитком соціально-економічних систем.	12			12
в т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота для заочної форми навчання)	40			40
Усього годин	90	6	4	80

**Оцінювання результатів навчання:
Форми контролю результатів навчання**

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка (051Екон_мд_2022)

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань зі самост. роб.		Екзамен	
		розв'язування тестів	підготовка доповіді		
ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.	16	7	3	6	33
ПРН 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.	17	7	4	7	34
ПРН 14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.	16	7	3	7	33
Разом	49	21	10	20	100

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка (051Екон_мз_2022[1](л.н.):

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань зі самост. роб.		Екзамен	
		розв'язування тестів	контрольна робота		
ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.	8	5	13	6	33
ПРН 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.	8	6	14	7	34

ПРН 14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціальноекономічних систем.	8	5	13	7	33
Разом	24	16	40	20	100

Форми поточного контролю знань здобувачів вищої освіти (051Екон_мд_2022):

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка (051Екон_мд_2022):

– виконання вправ на практичних заняттях – завдання на практичному занятті розраховані на групове виконання та письмові індивідуальні висновки (0-7 балів):

1 бал – потрібне повторне виконання;

2 бали – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання;

3-4 бали: здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань та демонструє досягнення половини запланованих результатів навчання;

5-6 балів – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань та демонструє досягнення більшої частини запланованих результатів навчання;

7 балів – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє матеріалом, правильно вирішив усі завдання. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання, повністю відображає визначені результати навчання.

– виконання завдань зі самостійної роботи:

за розв'язування тестів (0-3 бала). 0 балів – понад 50% відповідей невірні; 1 бал – вірні понад 50 % відповідей; 2 бали – вірні 50-70%, 3 бали – вірні більше 70%.

підготовка доповіді (0-5 балів) – здобувач готує доповідь за темою заняття або рекомендованою тематикою, але не більше 2-х протягом вивчення дисципліни. Бали виставляються в залежності від змістовного наповнення доповіді.

Форми поточного контролю знань здобувачів вищої освіти (051Екон_мз_2022[1](л.н.):

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка:

– виконання вправ на практичних заняттях – завдання на практичному занятті розраховані на групове виконання та письмові індивідуальні висновки (0-12 балів):

0-2 бал – потрібне повторне виконання;

3 бали – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання;

4 бали: здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань та демонструє досягнення половини запланованих результатів навчання;

5-6 балів – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Але при викладанні деяких

питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань та демонструє досягнення більшої частини запланованих результатів навчання;

7 балів – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє матеріалом, правильно вирішив усі завдання. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання, повністю відображає визначені результати навчання.

– виконання завдань зі самостійної роботи:

за розв'язування тестів (0-8 балів). 0 балів – понад 90% відповідей невірні; 1 бал – вірні 20% відповідей; 2 бали – вірні 30% відповідей; 3 бали – вірні 40 % відповідей; 4 бали – вірні 50 % відповідей; 5 балів – вірні 60 % відповідей; 6 балів – вірні 70 % відповідей; 7 балів – вірні 80 % відповідей; 8 балів – вірні 90-100 % відповідей.

– контрольна робота: максимальна кількість балів за виконання контрольної роботи становить 40 балів. Виконання контрольної роботи передбачає виконання 2 теоретичних питань, кожне з яких оцінюється в 10 балів та практичного завдання, яке оцінюється у 20 балів.

Критерії та шкала оцінювання виконання контрольної роботи здобувачами вищої освіти заочної форми навчання

Вид завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичне	0-2	Несвідоме, механічне відтворення матеріалу зі значними помилками та прогалинами; судження необґрунтовані; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь містить стилістичні та граматичні помилки.
	3-4	Свідоме відтворення матеріалу з незначними помилками; дещо порушено логічність та послідовність викладу; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь стилістично правильна, містить незначні граматичні помилки. Здобувач вищої освіти демонструє часткове володіння програмними результатами навчання
	5-7	Свідоме і повне відтворення матеріалу з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, дещо порушено послідовність викладу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
	8-10	Виклад матеріалу глибоко обґрунтований, логічний, переконливий. Відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче застосування матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильна. Здобувач вищої освіти демонструє володіння програмними результатами навчання.
Максимальна кількість балів	20 балів	
Практичне завдання	0-4	Є помилки у кількісному аналізі результатів дослідження
	5-8	Кількісна обробка результатів виконана правильно та за усіма показниками. Якісний аналіз показників поверховий. Зроблено інтерпретацію результатів. Інтерпретація містить узагальнену характеристику досліджуваного явища. Є загальні рекомендації щодо проведення корекційної роботи. У роботі є незначні стилістичні та граматичні помилки.
	9-14	Кількісна обробка результатів виконана правильно та за усіма показниками. Зроблено якісний аналіз усіх показників. Зроблено інтерпретацію результатів. Інтерпретація містить узагальнену характеристику досліджуваного явища, зазначаються типологічні особливості. Рекомендації конкретизовані відносно одержаних результатів. Робота написана стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів.
	15-20	Кількісна обробка результатів виконана правильно та за усіма показниками. Зроблено якісний аналіз усіх показників. Аналіз детальний та послідовний. Зроблено інтерпретацію результатів. Інтерпретація містить узагальнену характеристику досліджуваного явища, описуються можливі

Вид завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання
		причини такого результату, зазначаються типологічні особливості. Рекомендації конкретизовані відносно одержаних результатів. Наведено приклади конкретних технік або завдань, які можуть бути використані. Робота написана стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів.
Максимальна кількість балів	20 балів	
Всього	40 балів	

Здобувачі вищої освіти, які не здали контрольну роботу в установлений термін, або робота яких не зарахована, до іспиту не допускаються.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є екзамен.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Оцінка	Вимоги до знань та умінь здобувачів вищої освіти
Теоретичне (1 питання)	0-1	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	2-3	теоретичне питання розкрито частково, що свідчить про те, що деякі компетентності не сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна
	4-5	теоретичне питання розкрито не повністю, що свідчить про те, що компетентності в основному сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти
	6-7	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три незначні помилки
	8-10	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
Максимальна кількість балів	10 балів	
Практичне завдання	0-1	відсутність відповіді на практичне завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	2-3	теоретичне питання розкрито частково, що свідчить про те, що деякі компетентності не сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, якість виконання деяких завдань близька до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна
	4-5	теоретичне питання розкрито не повністю, що свідчить про те, що компетентності в основному сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
	6-7	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три незначні помилки, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки
	8-10	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три незначні помилки
Максимальна кількість балів	10 балів	
Всього	20 балів	

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка (051Екон мд 2022):

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань зі самостворення		екзамен	
		розв'язування тестів	підготовка доповіді		
Тема 1. Сутність, структура, типи та моделі соціально-економічних систем.	7	3			10
Тема 2. Теоретичні основи розвитку соціально-економічних систем.	7	3			10
Тема 3. Моделювання в управлінні соціально-економічними системами із застосуванням теорії ігор	7	3	5		15
Тема 4. Класифікація економічних систем та моделей	7	3			10
Тема 5. Актуальні проблеми моделювання сучасних соціально-економічних систем.	7	3			10
Тема 6. Стратегії розвитку соціально-економічних систем.	7	3			10
Тема 7. Планування, прогнозування та контроль в управлінні розвитком соціально-економічних систем.	7	3	5		15
Екзамен				20	20
Разом	49	21	10	20	100

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка (051Екон мз 2022[1](л.н.)):

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань зі самостворення		екзамен	
		розв'язування тестів	контрольна робота		
Тема 1. Сутність, структура, типи та моделі соціально-економічних систем.					
Тема 2. Теоретичні основи розвитку соціально-економічних систем.	12	8			10
Тема 3. Моделювання в управлінні соціально-економічними системами із застосуванням теорії ігор	12	8			10
Тема 4. Класифікація економічних систем та моделей					
Тема 5. Актуальні проблеми моделювання сучасних соціально-економічних систем.					
Тема 6. Стратегії розвитку соціально-економічних систем.					
Тема 7. Планування, прогнозування та контроль в управлінні розвитком соціально-економічних систем.					
Контрольна робота для заочної форми навчання			40		40
Екзамен				20	20
Разом	24	16	40	20	100

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 90 год.

Кількість кредитів – 3,0.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика навчальної дисципліни:

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації.

Рекомендовані джерела інформації:

Основні

1. Бандоріна Л.М., Лозовська Л.І., Савчук Л.М. Моделювання економіки: навч. посібник. Дніпро: УДУНТ, 2022. 154 с.
2. Григорків В.С. Моделювання економіки: підручник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 360 с.
3. Островський П.І., Гострик О.М., Добрунік Т.П., Радова О.В. Моделювання економічних процесів: Навчальний посібник. Одеса. ОНЕУ, 2012. 132 с.
4. Полякова О. Ю. Навчальна дисципліна «Моделювання економіки» / О. Ю. Полякова, Л. О. Чаговець. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4208>
5. Сариогло В.Г. Мікродані у соціально-економічних дослідженнях [монографія] / Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2021. 296 с.
6. Козьменко О. В., Кузьменко О. В. Економіко-математичні методи та моделі (економетрика): Навч. Посібник. Суми: Університетська книга, 2018. 406 с.

Допоміжні

7. Areas Valentyna ARANCHIY, Oleksii ZORIA, Iлона YASNOLOB, Svitlana ZORYA,

Oleg GORB, Inna MYKOLENKO, Olha DYVNYCH, Valentyna CHUMAK, Liudmyla BRAZHNYK. Environmentally and Socially Oriented Investments on Sustainable Development of Rural. *Journal of Environmental Management and Tourism*. 2021. Vol. 12(2). P. 321 – 330. Doi:10.14505/jemt.v12.2(50).02. Indexed in [SCOPUS](https://www.scopus.com/authorid/detail.uri?authorId=57209540728) <https://www.scopus.com/authorid/detail.uri?authorId=57209540728> (Scopus).

8. Децентралізація управління публічними фінансами в Україні: монографія / [О.Ю. Амосов, М.М. Коваленко, І.Г. Миколенко та ін.]; за заг. ред. д.е.н., проф. О.Ю. Амосова. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2018. 200 с.

9. Іванюта С.М. Підприємництво і бізнес-культура: [навч. посібник] / С.М. Іванюта, В.Ф. Іванюта. К. : Центр навчальної літератури, 2017. 288 с.

10. Камлик М.І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко- правовий аспект: [навч. посіб.] / М. І. Камлик. - К.: Атіка, 2015. 432 с.

11. Катаєв С. Л. Планування та прогнозування в умовах ринку : навчальний посібник для студ. ВНЗ / Катаєв С.Л., Ткаченко А.М., Воронкова В.Г.; за ред. В.Г. Воронкової. К.: Професіонал, 2016. 608 с.

12. Mykolenko I. Part 2. Transformation of approaches to the management of socio-economic systems. *Konwerje społeczno-economiczne wspolczesnego społeczeństwa social and economic changes of contemporary socioety* : monograph. Opole, 2017. P. 124-129.

13. Мандич О.В., Науменко І.В., Миколенко І.Г. Особливості конкурентних стратегій розвитку підприємств України. *Social and Economic Changes of contemporary society* : monograph. Opole : The Academy of Management and Administration in Opole, 2017. P. 124-130. (авторський внесок полягає в обґрунтуванні типології конкурентних стратегій)

14. Миколенко І.Г. Інноваційно-інвестиційна спрямованість сільськогосподарського підприємства в системі підвищення його конкурентоспроможності. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2021. № 1. С. 31-35. (0,3 др. арк.).

15. Миколенко І.Г. Напрями інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарського підприємства в системі підвищення його конкурентоспроможності / Інна Григорівна Миколенко // *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 1. С. 368 – 374. ISSN 2415 – 8453. http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2021/10/ujae_2021_r01_a44.pdf (0,3 др. арк.).

16. Миколенко І.Г. Особливості систематизації умов забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 1. С. 369 – 374. (0,3 др. арк.).

17. Миколенко І.Г., Рогоза М.Є., Перебийніс В.І., Кузьменко О.К. Стратегії розвитку агропродовольчого комплексу в контексті економічної та енергетичної безпеки, 2021. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 1 (40). С. 3-8. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).3-8](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).3-8) http://www.venu-journal.org/download/2021/1/VENU_1-2021.pdf (0,3 др. арк.).

18. Миколенко І.Г. Стратегії конкурентного розвитку аграрних підприємств: механізми та інструментарій. Монографія. Харків: «Смугаста типографія», 2021. 320 с. (32 др. арк.).

19. Миколенко І.Г. Стратегії конкурентного розвитку аграрних підприємств: механізми та інструментарій. Монографія. Харків: «Смугаста типографія», 2021. 320 с.

20. Міненко С.І., Миколенко І.Г. Організаційні засади формування стратегій підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 2. С. 38-45. <file:///C:/Users/User/Downloads/7.2-38-45.pdf> (0,3 др. арк.).

21. Дергачова В. В., Згуровський О. М., Чорній В. В. Акумулявання та перерозподіл інвестиційних ресурсів на ринку цінних паперів в умовах циклічного розвитку економіки. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*, 2017 (14). URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/108720/103668>.

22. Дергачова В. В., Згуровський О. М., Чорній В. В. Проблемні аспекти економічного розвитку України в світогосподарському просторі. *Актуальні проблеми економіки та*

управління. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. №11. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/102728/97785>.

23. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: підручник. Київ – Катовіце – Краков: Центр учбової літератури, 2015. 272 с.

24. Організація і методика економічного аналізу: навч. посібник / за заг. ред проф. Т. Д. Косової. – Київ: Центр учбової літератури, 2012. 528 с.

25. Співробітництво між Україною та країнами ЄС у 2017 році: статистичний збірник / Державна служба статистики України. К., 2018. 195 с.

26. Манасенко І. М., Путіліна Д. Тенденції торгівельно-економічної співпраці України та ЄС. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Вип. 3(08), 2017. С. 10 – 17.

27. Тохтамиш Т. О., Ягольницький О. А., Овчиннікова М. А. Теоретичні аспекти організації зовнішньої торгівлі України з країнами Європейського Союзу. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2018. № 2(64). С. 45 – 52.

28. Тьорло В. О. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» (для бакалаврів). Київ: МАУП, 2018. – 35 с.

29. Манасенко М., Кравець А. Фінансування інноваційної діяльності підприємств: українські реалії та досвід ЄС. *Інфраструктура ринку*. 2018. № 15. С. 109 – 115.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuiv.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>
4. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
5. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
6. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>